

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні"

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань на тему: "Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні" (далі — Рекомендації парламентських слухань), що додаються.
2. Кабінету Міністрів України до 1 грудня 2014 року проінформувати Верховну Раду України про стан реалізації Рекомендацій парламентських слухань, схвалених цією Постановою.
3. Апарату Верховної Ради України разом із Комітетом Верховної Ради України з питань інформатизації та інформаційних технологій забезпечити в установленому порядку видання збірки матеріалів за результатами парламентських слухань на тему: "Законодавче забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні".
4. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань інформатизації та інформаційних технологій.
5. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради
України

м. Київ
3 липня 2014 року
№ 1565-VII

О. ТУРЧИНОВ

СХВАЛЕНО
Постановою Верховної Ради України
від 3 липня 2014 року № 1565-VII

РЕКОМЕНДАЦІЇ
парламентських слухань на тему: "Законодавче забезпечення
розвитку інформаційного суспільства в Україні"

Учасники парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні, що відбулися 18 червня 2014 року, зазначають, що в Україні закладено правові засади побудови інформаційного суспільства: прийнято закони України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 — 2015 роки", "Про інформацію", "Про доступ до публічної інформації", "Про захист персональних даних", "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах", "Про електронний цифровий підпис", "Про телебачення і радіомовлення", "Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні", "Про державну таємницю", "Про науково-технічну інформацію", "Про телекомунікації", "Про Суспільне телебачення і радіомовлення України", "Про Концепцію Національної програми інформатизації", "Про Національну програму інформатизації" та інші нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини щодо створення інформаційних електронних ресурсів, захисту інтелектуальної власності на ці ресурси, впровадження електронного документообігу, захисту інформації тощо.

Україна має висококваліфікований кадровий потенціал в інформаційній сфері, постійно зростаючий та поновлюваний парк комп'ютерної техніки, сучасні системи та засоби телекомунікацій, зв'язку, високий ступінь інформатизації банківської сфери.

Проте сучасне суспільство характеризується якісно новими тенденціями розвитку в інформаційній сфері, насамперед стрімким формуванням глобального інформаційного простору та глобальним інформаційним протиборством, розробкою і використанням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, виникненням принципово нових суспільних відносин за різноманітними напрямками інформаційної діяльності, зокрема, електронне урядування, доступ до публічної інформації, функціонування засобів масової інформації, державна статистика і документообіг, інформаційна діяльність у галузях освіти і науки, культури і мистецтва, в економічній, фінансовій, банківській, правоохоронній, законотворчій та інших сферах, які потребують всебічного дослідження і належного правового забезпечення. Поряд з цим вагомою складовою інформаційної сфери залишається інформаційна інфраструктура, розвиток якої є складним і наукоємним процесом.

У контексті євроінтеграції України актуалізується проблема вивчення досвіду становлення інформаційного суспільства у країнах — членах Європейського Союзу, а також імплементації норм правових актів ЄС в інформаційне законодавство України.

У переліку пріоритетів стратегічного розвитку України особливе місце повинні займати захист прав, свобод і безпеки громадян в інформаційній сфері, відмова від ідей тотального інформаційного контролю та розвиток інноваційних галузей економіки, зокрема вітчизняної індустрії інформаційних технологій, надання послуг та виробництво програмної продукції.

За часів незалежності України галузь інформаційних технологій розвивалася практично без підтримки з боку держави, роль якої переважно зводилася до збору статистичних відомостей, які часто не відображали реального стану справ. Водночас в Україні сформувалися досить потужний інтелектуальний потенціал та високі темпи зростання у сфері програмної продукції.

Відсутність державної підтримки національної індустрії програмної продукції в умовах, коли вона перебуває на етапі становлення, може призвести до негативних наслідків, зокрема стагнації і втрати конкурентоспроможності вітчизняних компаній на світовому ринку.

Всебічної громадської і державної підтримки також потребує виробництво вітчизняної інформаційно-аналітичної, кіно- та медіапродукції, насамперед в умовах інформаційної агресії проти України. Вкрай актуальною за цих умов є проблема розробки дієвої інформаційної політики та системи забезпечення інформаційної безпеки України.

З метою забезпечення розвитку інформаційного суспільства в Україні, враховуючи низку наявних проблем в інформаційній сфері, зокрема необхідність розвитку інформаційного законодавства, проведення системної кореляції з вирішення питань захисту та забезпечення основних прав, цінностей і соціально-економічних інтересів людини, суспільства і держави, побудови в умовах відкритого суспільства ефективної системи інформаційної безпеки України, а також стан виконання Рекомендацій парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні, що відбулися 21 вересня 2005 року, схвалених Постановою Верховної Ради України від 1 грудня 2005 року № 3175-IV, вважаємо за доцільне **рекомендувати**:

1. Щодо державної політики у сфері інформаційного суспільства

Верховній Раді України:

внести зміни до Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", спрямовані на розвиток інформаційного суспільства;

створити тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України щодо розслідування обставин проведення приватизації ВАТ "Укртелеком";

доручити Рахунковій палаті провести перевірки щодо ефективності витрачання бюджетних коштів на виконання програм з інформатизації за період 2010—2014 років

(як Генеральним державним замовником і державними замовниками окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації, так і впровадження інформаційних систем в органах державної влади, що були здійснені поза межами національної програми інформатизації);

Кабінету Міністрів України:

розробити проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики", спрямований на розвиток інформаційного суспільства;

розробити оновлену концепцію державної інформаційної політики України;

розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України з урахуванням практики застосування Закону України "Про доступ до публічної інформації" та з метою усунення правових колізій, що виникли внаслідок прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про інформацію" та Закону України "Про доступ до публічної інформації";

підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України загальнодержавну програму розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2016 — 2020 роки;

визначити пріоритетні напрями діяльності органів виконавчої влади з питань становлення і розвитку інформаційного суспільства в умовах інформаційної глобалізації та євроінтеграції України, а також інформаційної "війни";

розробити державну програму впровадження інформаційних комунікаційних технологій (ІКТ) як мотиваційну базу їх розвитку та перетворення в один з головних чинників зростання інноваційного, соціально-економічного та культурно-освітянського потенціалу держави в умовах інформаційного суспільства;

провести під час розробки державної програми впровадження інформаційних комунікаційних технологій системний аналіз питань державного управління в інформаційній сфері, запропонувати визначення єдиного органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики з питань розвитку інформаційного суспільства та впровадження ІКТ;

удосконалити Національну систему індикаторів розвитку інформаційного суспільства, гармонізувавши її з відповідними показниками ЄС;

здійснити заходи з підготовки до Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства, який має відбутися у 2015 році;

розробити проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про захист персональних даних" щодо вдосконалення системи захисту персональних даних та моніторингу її ефективності з метою виконання взятих на себе державою міжнародних зобов'язань, забезпечення балансу між правом на повагу до особистого життя, правом на доступ до інформації та правом на свободу вираження поглядів;

розробити проект Закону України про внесення змін до законів України "Про телекомунікації" та "Про радіочастотний ресурс України", спрямований на гармонізацію з директивами ЄС від 2002 року (№№ 19 — 22) та від 2009 року (№ 136 та № 140).

2. Щодо інформаційної безпеки України

Верховній Раді України:

законодавчо визначити засади державної політики щодо забезпечення інформаційної безпеки України як однієї з основних конституційно визначених функцій держави;

Кабінету Міністрів України:

сформувати ефективну систему забезпечення інформаційної безпеки України та її складової — кібернетичної безпеки;

утворити державний орган чи координаційний центр для здійснення контролю та регуляції політики в галузі інформаційної безпеки України;

розробити проект Закону України про кібернетичну безпеку у системній кореляції з вирішенням питань захисту та забезпечення прав і свобод громадян, конституційних засад української держави;

розробити нормативну базу та здійснити організаційно-технічні заходи, необхідні для фіксування та використання у цивільному і кримінальному процесі даних, відомостей і матеріалів, у тому числі і доказових, що були отримані за допомогою засобів ІКТ;

з'ясувати та оприлюднити структуру власності компанії "Зеонбуд", "Київстар", "МТС", зокрема, розглянувши потенційні загрози інформаційному простору країни у зв'язку з монопольним становищем цих компаній;

забезпечити координацію діяльності органів державної влади, їх ефективну взаємодію із засобами масової інформації та інститутами громадянського суспільства щодо розвитку вітчизняного інформаційного простору і захисту національних інтересів в інформаційній сфері;

забезпечити розробку та обов'язкове впровадження програмного забезпечення вітчизняного виробництва (зокрема вітчизняної операційної системи, антивірусного програмного забезпечення) в органах влади з метою забезпечення кібернетичної безпеки в Україні;

забезпечити наявність та розвиток сучасної системи оперативного зв'язку між державними органами влади та органами місцевого самоврядування;

спростити запровадження комплексної системи захисту інформації (КСЗІ) в державних органах влади та органах місцевого самоврядування, підвищити прозорість процедури отримання сертифікатів відповідності вимогам КСЗІ та зниження вартості її впровадження;

забезпечити захист від кіберзагроз критично важливих об'єктів національної інфраструктури, зокрема атомних електростанцій, гідроелектростанцій, трубопроводів тощо шляхом проведення аудиту інформаційної безпеки і запровадження відповідних вимог, обов'язкових для підприємств усіх форм власності;

створити єдиний національний ІТ-депозитарій (резервну копію "бекапу" критично важливих інформаційних ресурсів для держави);

адаптувати системи захисту державних інформаційних ресурсів до вимог та стандартів Європейського Союзу з проведенням тестів на проникнення критично важливих об'єктів національної інфраструктури;

Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення з'ясувати обставини отримання окремими телевізійними компаніями множинних ліцензій на здійснення мовлення.

3. Щодо освіти та кадрового забезпечення інформаційної сфери Кабінету Міністрів України:

організувати ефективну співпрацю бізнес-структур, вищих навчальних закладів та студентів щодо укладення тристоронніх договорів цільової підготовки фахівців з питань ІКТ та захисту інформації, інших складових інформаційного суспільства із подальшим відпрацюванням на користь компанії-інвестора, у тому числі і при започаткуванні студентами власної справи, створивши відповідну нормативно-правову базу;

забезпечити створення депозитарію цифрових навчальних матеріалів;

організувати оволодіння основами ІКТ в обсягах, необхідних для їх використання у майбутній професійній діяльності, всіма випускниками вищих навчальних закладів, залучення фахівців інформаційної сфери до розробки стандартів освіти, навчальних планів і навчальних програм;

забезпечити оновлення матеріальної бази вищих навчальних закладів і наукових установ, що здійснюють дослідження і готують фахівців інформаційної сфери;

сприяти розвитку та впровадженню, зокрема в освітні процеси, новітніх комп'ютерних технологій, у тому числі використанню мультимедійних засобів за всіма навчальними дисциплінами в середніх загальноосвітніх школах;

забезпечити викладення у середніх загальноосвітніх школах правил роботи в соціальних мережах, участі у форумах, захисту персональних даних та мережевої етики з урахуванням сучасного стану розвитку ІКТ.

4. Щодо електронного управління та електронних сервісів для бізнесу та громадян Кабінету Міністрів України:

організувати спільні перевірки із залученням Рахункової палати, Генеральної прокуратури України, Національної академії наук України та незалежних експертів договорів на розробку та впровадження інформаційних систем;

розробити та внести законопроект про основні засади розвитку національної інформаційно-комунікаційної інфраструктури, що має визначити та врегулювати стандарти і порядок обміну даними між органами влади, суб'єктами господарювання та споживачами електронних послуг;

забезпечити створення і підтримку в актуальному стані єдиних загальнодержавних довідників;

забезпечити подання вищими навчальними закладами звітності в електронному форматі;

забезпечити безумовне виконання органами державної влади та державним казначейством вимог статті 48 Бюджетного кодексу України;

розробити проект Закону України про внесення змін до Закону України "Про доступ до публічної інформації" щодо засад оприлюднення органами державної влади відкритих даних та відповідальності за їх недотримання;

організувати залучення бізнесу до реалізації проектів надання адміністративних послуг в електронному вигляді;

забезпечити виконання постанови Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1269 "Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми використання в органах державної влади програмного забезпечення з відкритим кодом на 2012 — 2015 роки" з її уточненням у разі необхідності;

організувати проведення переговорів з провідними компаніями — розробниками програмного забезпечення щодо отримання знижок на відповідне програмне забезпечення, що використовується в органах влади (та придбання зазначеного програмного забезпечення у розстрочку);

розробити та внести законопроект щодо визначення порядку впровадження і правил використання електронних засобів ідентифікації користувачів в інформаційному суспільстві та в інформаційних системах для отримання електронних послуг;

вжити заходів щодо ліквідації заборгованості за виконані ІТ-проекти;

організувати запровадження використання кодів бюджетної класифікації на видатки в сфері інформатизації та забезпечення обліку програмного забезпечення й інформаційних ресурсів (баз даних, реєстрів, кадастрів тощо) як нематеріальних активів у бухгалтерських операціях.

5. Щодо розвитку електронної економіки Кабінету Міністрів України:

організувати підтримку галузі з розробки програмного забезпечення як ключової для розвитку економіки вищих технологічних укладів в Україні;

організувати оновлення чинної законодавчої бази щодо впровадження потужних та сфокусованих податкових стимулів для ІТ-бізнесу, забезпечивши проведення відповідного дослідження щодо економічного ефекту від зазначених стимулів;

надати доручення щодо проведення внутрішнього розслідування щодо виявлення фактів перевищення службових повноважень при перевірках ІТ-компаній та забезпечити мінімізацію перевірок суб'єктів господарювання, які працюють в ІТ-сфері;

розглянути питання про створення при Державній фіскальній службі України робочої групи з метою сформування відповідних узагальнюючих податкових консультацій щодо вдосконалення методів практичного застосування державного стимулювання в ІТ-сфері;

внести законодавчі пропозиції щодо вдосконалення оцінки об'єктів інтелектуальної власності в Україні, зокрема з метою оподаткування та правового захисту зазначених активів;

внести законодавчі пропозиції щодо оподаткування доходів із використання пошукових систем, рекламних інтернет-агенцій та інших суб'єктів господарювання, що отримуються на території України, з урахуванням міжнародного досвіду;

сприяти створенню умов для розвитку функціонування сфери надання електронних довірчих послуг, забезпечення рівних можливостей для доступу до надання електронних довірчих послуг, захисту прав їх суб'єктів, визнання в Україні іноземних електронних підписів та сертифікатів;

сприяти розвитку малого IT-підприємництва, зокрема організувати розробку правової бази для визначення таких форм співпраці в IT-галузі, як "фріланс" та "аутсорсинг".

6. Щодо технічного забезпечення розвитку телекомунікацій та зв'язку Кабінету Міністрів України:

внести законодавчі пропозиції щодо використання національного науково-технічного потенціалу в космічній галузі для розвитку інформаційно-технологічних систем в Україні;

розробити і забезпечити впровадження плану розвитку широкосмугового доступу (ШСД) на основі лібералізації мобільного ринку ШСД;

затвердити план впровадження 4G та LTE, забезпечивши підтримку системи супутникового зв'язку "Либідь", зокрема шляхом внесення змін до чинного плану використання радіочастотного ресурсу України;

розробити законопроект щодо внесення змін до Закону України "Про радіочастотний ресурс України" в частині визначення механізмів запобігання антиконкурентним діям щодо накопичення радіочастотного ресурсу та вдосконалення механізму визначення спеціальних користувачів радіочастотного ресурсу;

сприяти прискоренню визнання європейських сертифікатів відповідності на радіоелектронні засоби та випромінювальні пристрої, ввезені в Україну.

7. Щодо наукового і науково-технічного забезпечення розвитку інформаційного суспільства Кабінету Міністрів України, Національній академії наук України і національним галузевим академіям наук України:

організувати та забезпечити розробку наукових і прикладних засад трансформації інформаційного суспільства в суспільство знань як інноваційну основу подальшого суспільно-економічного розвитку України;

визначити пріоритети наукових і науково-технічних досліджень та розробок щодо становлення і розвитку інформаційного суспільства із соціогуманітарних, технологічних та інноваційних проблем;

запровадити механізми стимулювання суб'єктів господарювання щодо розвитку співробітництва з науковими установами та вищими навчальними закладами з метою розробки і впровадження інформаційних технологій, ресурсів, продукції і послуг та їх правового забезпечення;

забезпечити, з урахуванням рішень Національної академії правових наук України, виокремлення інформаційного права і права інтелектуальної власності в окрему наукову спеціальність, що сприятиме розвитку інформаційного суспільства;

забезпечити координацію наявних в Україні академічних мереж обміну даних "Уран" і "Укрнет";

створити єдиний науковий інформаційний простір, що забезпечить інтеграцію різних видів наукових ресурсів;

укласти централізовані угоди на закупівлю наукової інформації на державному рівні, зокрема, забезпечивши доступ до електронних ресурсів науково-метричних баз "Скопус", "Івепоовсайдс".